

Schizofrenia jest ciężką chorobą psychiczną, która dotyka około 1% populacji. Choroba ta charakteryzuje się występowaniem dwóch grup objawów - wytwórczych, czyli urojeń i omamów, oraz ubytkowych, które stanowią zmniejszenie lub zanik form zachowania obserwowanych u osób zdrowych. Osoby chore na schizofrenię doświadczają wielu trudności natury społecznej w życiu codziennym. Podłożem choroby jest interakcja podatności genetycznej oraz czynników środowiskowych (stresorów).

Badania pokazują, iż w porównaniu do osób zdrowych, pacjenci chorzy na schizofrenię wykazują silniejszą reakcję na stresory o charakterze społecznym niż niespołecznym. Z odpowiedzią pacjentów na stres mogą być związane takie czynniki jak: trudne doświadczenia w dzieciństwie (np. przemoc psychiczna lub seksualna), niesprzyjające czynniki o podłożu środowiskowym (np. niskie wykształcenie i/lub przychody rodziców, trudne warunki mieszkaniowe, wychowanie w niepełnej rodzinie) i zniekształcenia poznawcze obserwowane u osób chorych (wybiórcze przetwarzanie informacji, np. zwiększone nakierowanie uwagi na bodźce zagrażające).

Badania pokazują, że narażenie na trudne doświadczenia w dzieciństwie oraz niesprzyjające czynniki o podłożu środowiskowym przyczyniają się do zwiększenia ryzyka rozwinięcia choroby. Stres społeczny może pośredniczyć w tej zależności, ponieważ również jest związany zarówno z wystąpieniem jak i nawrotem psychozy.

Odpowiedź na stresory można badać za pomocą subiektywnych miar, w których uczestnicy opisują poziom swojego stresu, jak również reakcji organizmu mierzonej przy użyciu wskaźników fizjologicznych. Dodatkowo, rozwój nowych technologii, takich jak wirtualna rzeczywistość (VR) daje możliwość tworzenia metod eksperymentalnych, które charakteryzują się wysokim poziomem psychologicznego i sytuacyjnego realizmu, pozwalają na kontrolę wszystkich zmiennych w środowisku eksperymentalnym i pozwalają na pomiar zmiennych w czasie rzeczywistym, bez opuszczania środowiska wirtualnego.

Celem niniejszego projektu jest eksploracja czynników związanych odpowiedzią na stresory o charakterze społecznym i niespołecznym, na poziomie odpowiedzi deklarowanych przez osoby badane oraz fizjologicznych reakcji organizmu.

Projekt składa się z dwóch części – Eksperymentu 1 i Eksperymentu 2. W obydwu eksperymentach uczestnicy odbędą wirtualną podróż metrem, podczas której będą eksponowani na stresory o charakterze społecznym (awatary innych podróżujących) oraz niespołeczne (głośne dźwięki i migające światło). W Eksperymentcie 1 weźmie udział 65 zdrowych osób, a jego wyniki posłużą do ustalenia optymalnej intensywności stresorów w głównej części projektu – Eksperymentcie 2. Dla potrzeb Eksperymentu 2 zrekrutowanych zostanie 40 pacjentów chorych na schizofrenię oraz 40 osób zdrowych stanowiących grupę kontrolną. W obydwu eksperymentach mierzona będzie deklarowana odpowiedź uczestników na stresory jak również odpowiedź fizjologiczna organizmu. Dodatkowo, aby określić zależność pomiędzy odpowiedzią na stres a innymi czynnikami, w Eksperymentcie 2 zbadany zostanie również poziom zniekształceń poznawczych, ilość trudnych doświadczeń z dzieciństwa oraz ilość niesprzyjających czynników o podłożu społecznym.

Dzięki realizacji projektu możliwa będzie ocena tego, jakie czynniki wpływają na to, jak pacjenci reagują na stresory o charakterze społecznym i niespołecznym. Z uwagi na to, że zaburzenia w zakresie nieprawidłowej odpowiedzi na stresory środowiskowe przyczyniają się do zwiększenia ryzyka rozwinięcia psychozy, ważne jest badanie procesów, które leżą u jej podstaw.